

Hrozba nevypsání podpory pro obnovitelné zdroje – selhání Energetického regulačního úřadu

Alena Vitásková, předsedkyně ERÚ, odmítla letos vydat cenové rozhodnutí, které určuje podporu pro obnovitelné zdroje v příštím roce. Jde o krok, který je jednoznačně v rozporu se zákony. Pokud ERÚ podporu opravdu nevypíše, půjde podle vládní analýzy o protiprávní čin s retroaktivními dopady. ERÚ pak klame veřejnost mylným argumentem potřeby souhlasu s podporou od Evropské komise.

Po předchozí sérii retroaktivních opatření – zejména solárního odvodu – by nevypsání podpory vedlo ke konci obnovitelných zdrojů v Česku. Zůstaly by jen soudní spory a arbitráže kvůli zmařeným investicím. Již nyní se zahraniční investoři a banky nechávají slyšet, že se raději z Česka stáhnou.

Alena Vitásková se od začátku svého období stavěla do role bojovnice proti údajné solární mafii. Nyní svým rozhodnutím bez právní opory ohrožuje přes 22 tisíc majitelů malých střešních elektráren, ale také zemědělce s bioplynovými stanicemi. Ona sama je pak obviněna státním zástupcem za ovlivnění správního řízení vůči dvěma solárním elektrárnám, za což jí hrozí až devět let vězení.

Realita podpory obnovitelných zdrojů:

Platná legislativa jasně ukládá ERÚ, že má cenovým rozhodnutím stanovit pouze rozsah a výši podpory pro obnovitelné zdroje pro daný rok. Stejný zákon také ukládá povinnost podporovat zdroje po dobu jejich životnosti.

ERÚ se odkazuje na jednání ministerstva průmyslu o oprávněnosti podpory pro obnovitelné zdroje v Bruselu. Ovšem jde o podivný výklad práva, neboť podporu je možné vyplácet i během procesu notifikace (která navíc v pravém slova smyslu neběží). Jak potvrzuje vyjádření komise pro ministerstvo průmyslu, jde o informační řízení, ve kterém komise poptává informace od České republiky).

Možnost nevypsat podporu by mohl ERÚ použít pouze v případě, že by existovalo rozhodnutí Evropské komise, které by konstatovalo, že je v Česku podpora obnovitelných zdrojů v rozporu s pravidly EU. Jenže nic podobného neexistuje. Naopak loni **Evropská komise při posuzování nového zákona (165/2012 Sb.) shledala, že právě vhodně nastavený režim podpory přispěje k dosažení cílů EU v oblasti energetiky, aniž by nepatřičně narušil hospodářskou soutěž na jednotném trhu.**

Původní zákon z roku 2005 (180/2005 Sb.) notifikován být nemusel, neboť nešlo o veřejnou podporu. Informační řízení ohledně podpory výroben energie z obnovitelných zdrojů zprovozněných před rokem 2013 dokonce neiniciovala samotná Evropská komise, ale české ministerstvo průmyslu. To chce tímto procesem získat rozhodnutí, které

by mohlo využít vůči zahraničním investorům, kteří vedou vůči ČR arbitráže kvůli solárnímu odvodu, který snížil garantovanou podporu.

Vláda: nevypsání podpory je retroaktivní krok

Vláda v prvním prosincovém týdnu projednala a schválila usnesení k provozní podpoře pro obnovitelné zdroje energie. **Podkladové právní analýzy k vládnímu usnesení opět potvrzují, že kroky ERÚ v podobě nevypsání podpory jsou v rozporu se zákonem.** Součástí vládních materiálů je také analýza, která jasně dokládá, že **nevypsání podpory pro obnovitelné zdroje je krok mimo zákonné mantinely.**

Zásadní body z vládního materiálu:

- **došlo by k retroaktivnímu dopadu na zdroje uvedené do provozu před 1. lednem 2013**
- došlo by k diskriminaci mezi různými projekty obnovitelných zdrojů zprovozněnými v jednotlivých letech
- **„podle legislativních pravidel, nelze ustanovení právních předpisů, tedy ani ustanovení § 1 odst. 3 zákona aplikovat „libovolným“ přístupem až od některého období po nabytí účinnosti uvedeného zákona a nelze používat ustanovení zákona libovolně v čase a na základě odůvodnění předsedkyně ERÚ a jejího vyjádření „že jí už došla trpělivost“**
- „došlo by k jiné aplikaci ustanovení § 1 odst. 3 zákona, než bylo záměrem gestora zákona“

Vládní analýza také cituje výsledek jednání ministra průmyslu Jana Mládky s komisařkou pro hospodářskou soutěž Evropské komise Margrethe Vestagerovou dne 26. 11. 2015. Komisařka **„potvrdila, že Evropská komise neshledává žádné důvody, proč by podpora obnovitelných zdrojů neměla být slučitelná s pravidly fungování vnitřního trhu EU a potvrdila, že v žádné z notifikací neprobíhá formální vyšetřovací řízení, které Komise podle čl. 108 SFEU zahajuje v případě pochybností o slučitelnosti již poskytované podpory s pravidly fungování vnitřního trhu.“**

Komisařka Českou republiku zároveň ujistila, že žádné takové řízení nepřipravuje. Z tohoto vyplývá, že z pohledu Evropské komise nedochází v ČR vyplácením provozní podpory pro zdroje uvedené do provozu před 1. lednem 2013 k porušení práva EU.

Stejné závěry potvrzuje také jednání Aliance pro energetickou soběstačnost a České fotovoltaické průmyslové asociace se zástupci Evropské komise, kteří mají český případ podpory pro obnovitelné zdroje na starosti. Zástupci Evropské komise na jednání otevřeně deklarovali, že žádné formální notifikační řízení ohledně podpory zdrojů uvedených před datem 1. 1. 2013 ze strany komise zahájeno nebylo. Při posuzování podpory se na tyto instalace obnovitelných zdrojů vztahují pravidla EU z roku 2001. To znamená, že použité schéma výkupních cen nebo zelených bonusů je v souladu s právem EU, protože v dané době nešlo o veřejnou podporu.

Ohrožení pro energetiku i ekonomiku

► **Nebude vyplacena podpora pro malé střešní instalace, což dopadne na 22 tisíc domácností.**

Reálně tak zastavení podpory ovlivní život stovky tisíc občanů ČR, kteří mají úvěry na pořízení střešních solárních instalací na svých domech, **může dojít k jejich platební neschopnosti tyto úvěry splácet.** Současně krach malých instalací solárních elektráren dopadne negativně na zvyšování energetické soběstačnosti rodin a rozvoj moderní, šetrné energetiky v ČR.

► **Dojde ke skokovému zdražení tepla ve městech a obcích, která zásobují domácnosti teplem z kogeneračních zdrojů.**

Jde například o Kutnou Horu, Třebíč nebo Jindřichův Hradec. Bez vyplácené podpory se tyto města můžou dostat do platební neschopnosti a krok ERÚ tak znamená **ohrožení energetické bezpečnosti těchto měst a obcí.**

► **Okamžité ukončení provozu cca 450 bioplynových stanic v ČR, kdy přijde o práci tisíce zemědělců.**

► **Vážné ohrožení stability bankovního sektoru**

Banky financují OZE v celkové výši cca 150 miliard českých korun a v okamžiku zastavení podpory tak musí všechny tyto úvěry přesunout do klasifikovaných a vytvořit k nim opravné položky.

► **ČR přestane plnit svůj závazek vůči EU, ve kterém se zavázala, že bude dodávat min 13% energie z OZE.**

Dojde prakticky okamžitě k odpojení drtivé většiny obnovitelných zdrojů a ČR by již nyní měla oficiálně informovat EU, že závazek přestává plnit. Česku by také v roce 2020 hrozil postih za neplnění tohoto cíle.

► **Poškození ČR v arbitrážních sporech.**

Nevypsáním podpory získají společnosti, které již dnes vedou arbitráže vůči ČR kvůli přijetí předchozích retroaktivních opatření neuvěřitelně silný argument, že ČR skutečně porušuje své závazky. Doslova novou smršť soudních žalob na stát i další arbitráže však lze očekávat i od společností, které se dosud se státem nesoudily. Celkově je ohroženo téměř 30 tisíc subjektů.

► **Kvůli zastavení podpory by mohli přijít o práci lidé, kteří jsou nyní zaměstnáni v obslužných firmách.**

Dnes pracuje v sektoru obnovitelných zdrojů zhruba 15 tisíc zaměstnanců, další tisíce pak v přidružených oborech.

► Zastavení podpory vedoucí ke krachu projektů obnovitelných zdrojů se také dotkne obcí, které majitelé šetrných zdrojů finančně podporují. Často jejich příspěvky tvoří i polovinu obecního rozpočtu malých vesnic.

Energetický regulační úřad musí dle legislativy vystupovat nezávisle a transparentně. Tuto zásadu sám narušuje tím, že vyžaduje formou ultimativních podmínek a úkolů od Ministerstva průmyslu a obchodu i vlády ČR zadání pro vydání cenového rozhodnutí. Svým jednáním tak ERÚ ohrožuje energetickou bezpečnost, náklady na energie pro koncové spotřebitele, ale také zemědělství a bankovníctví ČR.

Žádáme vás proto o podporu stabilizace oboru obnovitelných zdrojů v ČR, tak aby se vrátil věcný přístup státu a fungování ERÚ se dostalo opět mezi mantinely zákona.

ALIANCE
PRO ENERGETICKOU
SOBĚSTAČNOST

CZEPHO

Aliance pro energetickou soběstačnost, www.alies.cz, info@alies.cz

Česká fotovoltaická průmyslová asociace, www.czepho.cz, sekretariat@czepho.cz

Praha, prosinec 2015

